

EPH - - DRC MASHI HEBREW BIBLE and MASHI GREEK

*Munkwa munene oku barhumisi ba Yezu na Ekleziya
bakolaga na C.D.P.C.L. Bukavu, bulya omu EBIBLIYA NTAGATIFU,
Verbum Bible, Kinshasa 1992, rhudômire binwa binji bya mashi.*

AMARUBA MUTAGATIFU PAOLO AYANDIKIRAGA ABEFEZI^a

Nnâmahanga warheganyagya ebinja rhulimwo buno. Kurhenga mîra erhi ajira omuhigo gw'okuciza n'okuha ebintu byoshi mwâmi muguma, ye Kristu. Muli Abayahudi n'abarhali Bayahudi bakola baguma: «2, 13 Lero buno, muli Kristu, mwe mwâli kuli mîra, omuko gwa Kristu gwammushegezize hofi. 14 Neci ye buholo bwirhu, ye wajirara ago mashanja gombi okuba liguma, ashâba ecisîka c'obushombanyi cakag'ibaberûla; 15 omu mubiri gwâge arhenza irhegeko haguma n'ebirhegesirwemwo n'ebigabi byâlyo, mpu lyo abo babiri abahindula muntu muguma muhyâhya muli ye, na ntyo alêrhe omurhûla; 16 na bombi abajire mubiri muguma, anabagalule omu bwîra bwa Nnâmahanga omu kuyîrha obushombanyi bwâbo muli ye oku musalaba. 17 Anacyish'ihubuliza omurhûla kuli mwe, mwe mwâli kulî, n'obuholo kuli balya bàli hofi. 18 Neci, oku rhulibabiri ye rhuhsa hali Ishe muli Mûka muguma yène.»

Eco cinyabuguma cihyâhya c'abemêzi yo Ekleziya. Kristu ye lîrhe yène wakerekaga emikolo y'oburhumisi (cig. 4) abarhumisi bagwâsirwe ngasi muguma alonze obunguke bwa boshi. Kristu yene aruhire olwiganyo ly'obuzigire burhashuba nyuma. Acîshwêkire oku Ekleziya anayicêsa. Mpu obuhya bw'abakristu burholere olwiganyo aho, bunabe cimanyîso cihamîriza oburhahemuka bwa Kristu (cig. 5). Okubêra kwinja kuli Kristu eri ntambala rhwalwa, ci rhurhalwisagya abirhu ci galya mahashe mabî shetani akolêsa mpu arhuyegûle kuli Kristu (cig. 6).

1

Omusingo

¹ Paolo, Ntumwa ya Yezu Kristu oku bulonza bwa Nyamuzinda, oku batagatifu n'abemêzi muli Kristu Yezu bali e Efezi. ² Kuli mwe engalo n'omurhûla gwa Larha Nnâmahanga na Nyakasane Yezu Kristu.

I. Ihwe ly'obucunguzi n'ery' Ekleziya

Kurhenga amango goshi erhi Nyamuzinda alonza okurhujira bana bâge

³ Ayagirwe Nyamuzinda n'Ishe wa Nnawirhu Yezu Kristu, owarhugishaga, aruha obwanga bw'obunya-mûka bwa ngasi lubero, bwanga buhubuka omu mpingu muli Kristu!

⁴ Ntyo kwo acirhwishozire muli ye embere igulu liremwe mpu rhube batagatifu na bêru-kwêru embere zâge omu buzigire,

⁵ oku bulonza gwâge yène arhulondôla mpu rhuish'iba bâna bâge balere erhi Yezu Kristu orhuma,

⁶ oku bukuze bw'irenge ly'engalo yâge arhushobôzagya muli Omugala Muzigirwa.

⁷ Muli ye rhubona obuyôkoke, muko gwâge gurhumire, obwonjo oku byâha, nk'oku obuhirhi bw'engalo yâge bunali,

⁸ eyo ngalo Nnâmahanga arhushobôzagya omu bushinganyanya n'omu bumanye.

⁹ Arhumanyisa ihwe ly'obulonza gwâge, gulya muhigo gwâge gw'olukogo ali erhi ahizire muli Kristu,

¹⁰ mpu lyo, hano amango gayunjula, aguyukiriza: okushubûliza ebintu byoshi muli Mwâmi muguma, yerigi Kristu, ebiri emalunga n'en'igulu.

¹¹ Muli ye kandi rhwacishozirwe mpu rhube mîmo, rhwagoshôlwa kurhenga mîra oku bulonza bw'Olya ojira byoshi nk'oku alonzize yène,

¹² mpu lyo rhwe^b rhwâli erhi rhulangalira Kristu kurhenga mîra, rhuba buku-ze bw'irenge lyâge.

¹³ Ninyu^c kwo na kwo, erhi muyus'iyumva oluderho lw'okuli, yo Myanzi y'Akalembe k'obuyôkoke

^a1.0 Banya-Efezi, Bantu b'e Efezi, Bantu barhengaga e Efezi.

^b1.12 Rhwe: Bo bayahudi abo; bakristu b'oku bûko, b'oku ishanja ly'Abayahudi.

^c1.13 Ninyu: kwo kuderha abapagani abo; bakristu b'omu mashanja, bûko burhali bwa Bayahudi.

bwinyu, n'erhi muha mwamayemêra, muli ye mwàhirwakwo ecimanyîso ca Mûka Mutatagatifu mwalaganyibagwa.

¹⁴ Oyo Mûka Mutatagatifu co cikinja c'akashambala kirhu, ye narheganya obucunguzi bw'olubaga Nyamuzinda acizagya, mpu lube bukuze bw'irenge lyâge.

Kristu ye Mwâmi mukulu w'ebintu byoshi

¹⁵ Co cirhumire, nani erhi nyumva obuyemêre bwinyu muli Nyakasane Yezu n'obuzigire bwinyu oku batagitifu boshi, ¹⁶ ntacihusa okuvuga omunkwa mwe murhumire nka nammukengêra omu nsengero zâni, ¹⁷ nti Nyamuzinda wa Nnawirhu Yezu Kristu, Ishe w'irenge, ammuhe omurhima gw'ohushinganyanya anammufûlîre amahwe gâge, Iyo mumumanya bwinja. ¹⁸ Mâshi ammumolekere amasû g'omurhima, mubone bulangalire buci mwahamagalîrwe na buhirhi buci bw'irenge akashambala kâge kammubîkîre omu karhî k'abatagatifu, ¹⁹ mubone na bukulu buci burhajira lugero obuhashe bwâge bwaruhîre, rhwe bemêzi. Obwo buhashe bw'emisi yage ²⁰ abuyerekîne muli Kristu erhi amufûla omu bafû anamubwârha ebwa kulyo kwâge omu mpingu, ²¹ enyanya bwenêne kulusha ngasi Bwâmi, ngasi Burhegesi, ngasi Buhashe na ngasi Burhwâli, na kulusha ngasi izîno liderhwa, arhali hano igulu hône, ci n'omu igulu lyâyisha. ²² *Byoshi abihizire aha magulu gâge*, amujira kasongêro k'ebintu byoshi, amujira irhwe ly'Ekleziya, ²³ gwo mubiri gwâge, Iyo n'ishwinjiro ly'olya oyunjuzize byoshi byoshi muli ngasi kantu.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ 1

¹ Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ³ Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, ⁴ καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ ⁵ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, ⁶ εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ. ⁷ Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ⁸ ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς, ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσῃ, ⁹ γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ ¹⁰ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν αὐτῷ. ¹¹ Ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ¹² εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ. ¹³ Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ¹⁴ ὃ ἐστὶν ἄρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ. ¹⁵ Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους ¹⁶ οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνεῖαν ποιοῦμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ¹⁷ ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ, ¹⁸ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας [ὑμῶν] εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, ¹⁹ καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ²⁰ Ἦν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ²¹ ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου, οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. ²² καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ²³ ἣτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν

Kristu arhucungula buzira makwânane girhu

¹ Ninyu^d mwe mwàli mufire n'obubî n'ebiyâha binyu ² mwàlimwo mîra erhi mukashimba obugende bw'eri igulu n'okukashimba omuluzi w'obwâmi bw'omu cirêre, ye muzimu ntalikirira entumva ... ³ Câbâ mushâna nirhu^e rhweshi rhwâli ba lugero luguma nabo mîra omu kushimba amîru girhu mabî, omu kukolera irala ly'omubiri n'enyifinjo mbî, n'oku bworhere bwirhu rhwâli bâna ba bukunizi ak'abandi.

⁴ Ci Nyamuzinda ntahwa-lukogo, obuzigire bwâge bu-nji arhuzigiremwo burhumire, ⁵ n'obwo rhwâli mifîriri erhi byâha birhu bi-rhuma, arhufûla haguma na Kristu, -enali nshôkano yâge yammucizagya-; ⁶ arhufûla haguma naye, anarhubwârha omu mpingu muli Kristu Yezu, ⁷ mpu ayêrekane omu myâka yayisha obuhirhi burhajira lugero bw'engalo yâge n'obwinja bwâge kuli rhwe muli Kristu Yezu. ⁸ Bulya, neci, nshôkano yâge, kuhirakwo obuyemêre, yammucizagya. Obwo bucire, arhali omu misi yinyu burhenga, ci eri ngalo ya Nyamuzinda. ⁹ Arhali omu bijiro burhenga, mpu lyo halek'iba owacikuza. ¹⁰ Bulya rhuli mulimo gwâge, rhwalemirwe muli Kristu Yezu mpu rhujire ebijiro binja Nyamunzinda arhurheganyizagya okukola.

Abayahudi n'abarhali Bayahudi omu cinyabuguma ca Kristu

¹¹ Kengeri amango ga mîra, mwe bapagani, -mwâli bo ornu mubiri gwinyu, mwa mwakag'iderhwa bantakembûlwa na balya bacîderha bakembûle, erhi banali bo omu mubiri gwâbo gwakembûlagwa n'abantu-; ¹² kengeri oku ago mango murhagwêrhe Kristu, mwâli bakagwa omu ishanja ly'Israheli, nta cigabi mwagwêrhe omu ndagâno Nnâmabanga^f alaganaga, mwâli mbula-bulangalire na mbula-Nyamuzinda en'igulu. ¹³ Lero buno, muli Kristu, mwe mwâli kulî mîra, omuko gwa Kristu gwammushegezize hofi.

¹⁴ Neci ye buholo bwirhu, ye wajirara ago mashanja gombi⁹ okuba liguma, ashâba ecisîka c'obushombanyi cakag'ibaberûla; ¹⁵ omu mubiri gwâge arhenza irhegeko^h haguma n'ebirhegesirwemwo n'ebigabi byâlyo, mpu lyo abo babiri abahindula muntu muguma muhyahya muli ye, na ntyo alerhe omurhûla; ¹⁶ na bombi abajire mubiri muguma, anabagalule omu bwîra bwa Nnâmahanga omu kuyîrha obushombanyi bwâbo muli ye oku musalaba. ¹⁷ Anacyish'ihubuliza omurhûla kuli mwe, mwe mwâli kulî, n'obuholo kuli balya bâli hofi. ¹⁸ Neci, oku rhuli babiriⁱ ye ruhisa hali Ishe muli Mûka muguma yêne.

¹⁹ Na ntyo murhaciri b'embuga nisi erhi bigolo, ci mukola ba mulala muguma n'abatagatifu na bâna b'omu nyumpa ya Nyamuzinda. ²⁰ Entumwa n'abalêbi co ciriba muyubakîrwekwo, na Kristu Yezu Yênenê ye ibuye-kaboko ka nyumpa. ²¹ Muli ye mwo ngasi bûbake busîmbana bunashunjûka, bube ka-Nyamuzinda katagatifu muli Nyakasane. ²² Muli ye ninyu mwajîre omu bûbake mpu muhinduke ka-Nyamuzinda muli Mûka Mutagatifu.

^d2.1 Ninyu: mwe bakristu mwarhenganga omu mûko garhali ga bayahudi, mpu bo bapagani.

^e2.3 Nirhu: rhwe bakristu barhenganga omu mûko g'Abayahudi, mpo bakag'ilinda Masiya kurhenga mîra

^f2.12 : Abapagani bagwêrhe bazimu banji, ci barhayishigi Nyamuzinda w'okuli.

^g2.14 : Ago mashanja gombi: Abayahudi n'abapagani.

^h2.15 : Irhegeko lya Musa lyâli cisîka ekarhî k'Abayahudi n'abandi bantu.

ⁱ2.18 : Oku rhuli babiri: Abayahudi n'abapagani.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ 2

¹ Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν, ² ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας· ³ ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἡμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· ⁴ ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἡγάπησεν ἡμᾶς, ⁵ καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ,— χάριτί ἐστε σεσωσμένοι— ⁶ καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁷ ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ⁸ Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· ⁹ οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι. ¹⁰ αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. ¹¹ Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ¹² ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. ¹³ νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. ¹⁴ Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, ¹⁵ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην ¹⁶ καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. ¹⁷ καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσαστο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς· ¹⁸ ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. ¹⁹ Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι ἀλλ' ἐστὲ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, ²⁰ ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, ²¹ ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, ²² ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

Paolo muja-bugo w'ihwe Iya Kristu

¹ Co irhumire, nie ono Paolo, ndi mushwêke wa Kristu Yezu mwe bapagani murhumire. ² Bulya nkabaga mwayumvîrhe kurhi Nyamuzinda anshobôzagya enshôkano yâge mpu mmuhise kuli yo, ³ n'oku anfulûliraga ery'ihwe, nk'okûla mmuyandikire omu nderho nsungunu. ⁴ Omu kusoma ebi mmuyandikîre ninyu mwêne mwacyumviza obumanye njira bw'ihwe Iya Kristu. ⁵ Ery'ihwe lîrhàli lisag'ibwîrwa abantu ba mîra nk'oku likola limanyirwe n'entumwa zâge ntatagifu n'abalêbi muli Mûka Mutatagifu: ⁶ Abapagani bakola bayemêrîrwe okuyish'ihâbwa kashambala kaguma, bakola baba birumbu bya mubiri muguma, banakola bashangira eciragâne muli Kristu Yezu erhi Myanzi y'Akalembe erhuma^j. ⁷ Nahindusire mujabugo w'eyo Myanzi y'Akalembe erhi nshôkano y'engalo Nyamuzinda anshobôzagya erhuma, ayerekana obuhashe bw'okuboko kwâge. ⁸ Nie munyi omu bakristu boshi, nie nashobwîre enshokano y'okumanyisa abapagani obuhirhi bwa Kristu burhajira lugero ⁹ n'okuyêreka abantu boshi lîrya ihwe Iyâli lifulike kurhenga emyaka n'emyaka muli Nyamuzinda, Mulemi w'ebintu byoshi. ¹⁰ Obwo bushinganyanya bwa Nyamuzinda burhajira oku bwankagerwa, ciru n'Amâmi n'Amahashe^k g'omu mpingu, erhi gabona Ekleziya Iyo gabumanyire. ¹¹ Ntyo kwo Nnâmahanga âli alâlîre kurhenga emyâka n'emyaka okuyish'ijira muli Nnawirhu Kristu Yezu. ¹² Ye rhuha, akaba rhuyemîre, oburhwâlî bw'okuyegera Nyamuzinda buzira bwôba. ¹³ Ntyo mmuhunyire nti murharhemukaga erhi malibuko gâni ga-rhuma, bulya Iyo irenge linyu.

Omusengerero gwa Paolo

¹⁴ Co cirhumire nfukama embere za Nyamuzind'Ishe, ¹⁵ y'Ishe wa ngasi mubusi oli empingu n'igulu, ¹⁶ nti ahume omu buhirhi bw'irenge Iyâge, a-mmukomeze n'obuzibu bwa Mûka Mutatagifu, Iy'omuntu muhyâhya^l ommuli-mwo ayushûka, ¹⁷ Iyo na Kristu abêra omu mirhima yinyu erhi buyemêre bwi-nyu burhuma. Mumere emizi omu buzigire, munasêre omu buzigire, ¹⁸ Iyo muhash'iyumva, mwe n'abemêzi boshi, obugali n'obuli, oburherema n'obwandagala^m, ¹⁹ munamanye obuzigire bwa Kristu, ciru bukaba bulushire ngasi bukengêre, na ntyo muyunjule obuhirhi bwa Nnâmahanga bwoshi. ²⁰ Kuli Oyo ogwêrhe obuhashe bw'okurhujirira ngasi kantu rhwankashenga erhi kugerêreza, ciru analushîse, Oyo obushashe bwâge bukola omu mirhima yirhu, ²¹ kuli Ye irenge omu Ekleziya na muli Kristu Yezu, kuhika amango goshi n'emyâka n'emyâka! Amen!

^j3.6 : Ababatizibwe boshi, bakaba bapagani erhi Bayahudi, bali bana ba Nnâmahanga.

^k3.10 : Amâmi n'Amahashe g'omu mpingu, bo bamalahika.

^l3.16 : Oyo muntu muhyâhya, bwo buzîne Mûka Mutatagifu aruha omu bubatizo.

^m3.18 : Okwo kwoshi kuli kuderha oku ihwe Iya Nnâmahanga lîrhajira lugero.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ 3

¹ Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ [Ἰησοῦ] ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν ²- εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ³ [ὅτι] κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, ⁴ πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, ⁵ ὃ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, ⁶ εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμετόχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, ⁷ οὗ ἐγενήθη διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ⁸ Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ ⁹ καὶ φωτίσαι [πάντας] τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, ¹⁰ ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, ¹¹ κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ¹² ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. ¹³ διὸ αἰτούμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. ¹⁴ Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, ¹⁵ ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ¹⁶ ἵνα ᾧ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῇ διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, ¹⁷ κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ¹⁸ ἵνα ἐξιχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ ὕψος καὶ βάθος, ¹⁹ γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῇτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ. ²⁰ Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, ²¹ αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων, ἀμήν.

II. Amahano g'okushwinja

Okuyumvanya n'okubêra omu cinyabuguma

¹ Mmuhunyire, nie mushwêke muli Nyakasane, nti olugendo lwinyu lulingânane n'obworhere mwahamagirwemwo. ² Mube birhohye na batûdu, munalembere; muyumvanye omu buzigire, ³ munacisêze okulanga obuguma bwa Mûka Mutagatifu omu murhûla gw'ecinyabuguma. ⁴ Omubiri guli muguma na Mûka Mutagatifu ali muguma; n'obulangelire mwahamagirwemwo nabwo buli buguma. ⁵ Nyakasane ali muguma Yêne, n'obuyemêre buli buguma, n'obubatizo buli buguma. ⁶ Nyamuzinda ali muguma, y'Ishe w'abantu boshi, ye kulire boshi, akola muli boshi, anaba muli boshi. ⁷ Ci kwonene ngasi muguma muli rhwe ahâbirwe eyâge ngalo nk'oku anatwîragwa n'enshokano ya Kristu. ⁸ Kwo Amandiko gadesire, mpuⁿ: *Arheremîre emalunga, ahêka ababohe, agabira abantu enshokano*. ⁹ «Arheremire», kwo kuderha kurhi? Ka kurhali kuderha oku ali arhanzir'iyandagalira omu kuzimu? ¹⁰ Oyo wayandagalaga, ye wanarheremaga, arhaluka amalunga goshi, mpu abe ishwinjiro ly'ebintu byoshi. ¹¹ Kandi ye washobôzagya:

baguma okuba ntumwa,
abandi okuba balêbi erhi baja-bugo b'Emyanzi y'Akalembe,
n'abandi okuba balu-ngere
erhi bayigiriza,

¹² akeresa ntyo abemêzi omu mukolo gw'oburhumisi, mpu lyo ayûbaka omubiri gwa Kristu, ¹³ kuhika rhweshi haguma rhuhiye omu cinyabuguma c'obuyemêre n'ec'okumanya Mugala wa Nnâmahanga, rhuhiye rhuhiye muntu mwimâna, rhuhiye oku lugero lukwânîne^o ishwinjiro ly'omubiri gwa Kristu. ¹⁴ Ntyo !ero rhurhaciôrhe nka bâna ba birhaba bayehûlwa eyi n'eyi na ngasi mpûsi y'enyigîrîzo zarhenga omu bunywesî bw'abantu n'omu bu-lyâlya bwâbo bw'okurhebana. ¹⁵ Ci omu kujira eby'okuli omu buzigire, rhwayushûka omu ngasi njira, rhuyegere irhwe, ye Kristu. ¹⁶ Ye ha omubiri gwoshi okusimbana n'okusêra haguma oku burhabâle bw'enungo zoshi zigulisa n'omukolo gwa ngasi cirumbu; na ntyo kwo kushunjûka n'okuciyyûbaka gwône omu buzigire.

Obuzine buhyahya muli Kristu

¹⁷ Lero mâshi, mmubwîzire nnamugashire muli Nyakasane, nti mu rhacikag'iyôrha nka bapagani bakashimba enkengêro zâbo za busha. ¹⁸ Obuke-ngêre bwâbo buyunjwîre mwizimya, n'obuhwinja bw'omurhima gwâbo guhûsi-re bwârhumîre barhabona obuzîne bwa Nyamuzinda. ¹⁹ Bâcibêrire bacikala--nshonyi, bashimba engeso mbi y'okuhusha, bagwîra okukajira eby'enshonyi bya ngasi lubero. ²⁰ Ci mwehe arhali ntyo kwo mwayigîrizibwe Kristu, ²¹ akaba mwamuyumvîrhe n'akaba mwayigîrizibwe muli ye nka kulyâla binali muli Yezu.

²² Mwayigîrizibwe oku murhegesirwe okuleka obworhere bwinyu burhanzi n'okuhogola omuntu wa mîra^p, olya oja wabola omu kushimba enyifinjo mbi, ²³ lyo muhinduka bahyâhya omu murhima n'omu nkengêro zinyu, ²⁴ munacihundikire omuntu muhyâhya, olya Nyamuzinda alemaga oku nshusho yâge omu bushinganyanya n'omu butagatifu bw'okunali. ²⁵ Lero nta kucikaz'inywerha, ci ngasi muguma akabwîra abâbo eby'okuli, bulya rhweshi rhuha ngasi muguma birumbu by'abâbo. ²⁶ Mukunire, ci murhajiraga câha: izûba lirhazikaga n'obukunizi bucimmugwêrhe^q. ²⁷ Mumanye mwankaha hishetani engwârhiro. ²⁸ Ngasi wali cishambo agokôle; akole n'amaboko gâge erhikwo nk'oku bishingânîne, ciru ahash'irhabâla ab'obuligo. ²⁹ Nta luderho lubî lurhengage omu kanwa kinyu; mukaderha ebiwa binja byône, birya byankaba lwingayo lwinja oku bandi amango gawkânîne, n'okulerhera ababiyumva akamalo. ³⁰ Mumanye

ⁿ4.8 : Lul 67. 19.

^o4.13 : Ekleziya lyo ishwinjiro ly'omubiri gwa Kristu, na ngasi babatizibwe byo birumbu by'o-gwo mubiri. Ngasi muguma muli rhwe kukwânîne acisêze okuba mwimâna, okuba mutagatifu, lyo Ekleziya ehika oku lugero lukwânîne ishwinjiro ly'omubiri gwa Kristu.

^p4.22 : Omuntu wa mîra y'olya wali omu buja bw'ebiyâha, n'omuhayâhya y'olya waburhagwa omu mîshi g'obubatizo.

^q4.26 : Lul 4, 5.

murhajiraga Mûka Mutatagatifu gwa Nyamuzinda burhe^r, ye wammuhiragakwo ecimanyiso c'olusiku lw'obucunguzi^s. ³¹ Omujina, ennongwe, obukunizi, akadali, ebijaci, ebyôla byoshi birhenge ekarhî kinyu, haguma na ngasi coshi ciderhwa cibî. ³² Muciyêrekane binja erhikwo na ba lukogo baguma oku bandi, omu kubabalirana mwêne na nnene nka kulya Nnâmahanga ammubabaliraga muli Kristu.

^r**4.30** : Ngasi câha cijira Mûka Mutagatifu burhe, bwenêne ebyâha bisherêza ecinyabuguma c'Ekleziya.

^s**4.30** olusiku ly'obucunguzi: Aha kuyûrha kw'igulu lyo rhwacunguka lwoshi, olusiku rhwarhengamwo olu lubanda lw'emirenge.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ 4

¹ Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, ² μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, ³ σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης· ⁴ Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· ⁵ εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, ⁶ εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πασίν· ⁷ Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ· ⁸ διὸ λέγει· ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις· ⁹ τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστίν, εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα [μέρη] τῆς γῆς; ¹⁰ ὁ καταβὰς αὐτὸς ἐστίν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα· ¹¹ Καὶ αὐτὸς ἐδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, ¹² πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ¹³ μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ¹⁴ ἵνα μηκέτι ὤμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδεῖαν τῆς πλάνης, ¹⁵ ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, Χριστός, ¹⁶ ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ· ¹⁷ Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν, ¹⁸ ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, ¹⁹ οἵτινες ἀπηληγκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ· ²⁰ Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, ²¹ εἰ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστίν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, ²² ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ²³ ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν ²⁴ καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας· ²⁵ Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη· ²⁶ ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ [τῷ] παροργισμῷ ὑμῶν, ²⁷ μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ· ²⁸ ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιᾷτῳ ἐργαζόμενος ταῖς [ἰδίαις] χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι· ²⁹ πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν· ³⁰ καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως· ³¹ πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθητῶ ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ· ³² γίνεσθε [δὲ] εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχνοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἔχαρίσατο ὑμῖν.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ 5

¹ Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητὰ ² καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμήν εὐωδίας. ³ Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, ⁴ καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπεία, ἃ οὐκ ἀνήκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. ⁵ τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. ⁶ Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. ⁷ μὴ οὖν γίνεσθε συμμετοχοὶ αὐτῶν· ⁸ ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε ⁹ — ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ— ¹⁰ δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, ¹¹ καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκοτοῦς, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. ¹² τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ λέγειν, ¹³ τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται, ¹⁴ πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶν. διὸ λέγει· ἔγειρε, ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός. ¹⁵ Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, ¹⁶ ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. ¹⁷ διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. ¹⁸ καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, ¹⁹ λαλοῦντες ἑαυτοῖς [ἐν] ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, ²⁰ εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί. ²¹ Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ ²² αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, ²³ ὅτι ἀνὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς ἑκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος· ²⁴ ἀλλ' ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. ²⁵ Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ²⁶ ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ²⁷ ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἑνδοξὸν τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾦ ἁγία καὶ ἄμωμος. ²⁸ οὕτως ὀφείλουσιν [καὶ] οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. ²⁹ Οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, ³⁰ ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. ³¹ ἀντὶ τούτου καταλείπει ἄνθρωπος [τὸν] πατέρα καὶ [τὴν] μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ³² τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ³³ πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῇται τὸν ἄνδρα.

¹ Neci, mucîsêze okushusha Nnâmahanga nka bâna bâge bazigirwa. ² Mukayôrha muzigirîne nka kulya Kristu ammuzigiraga, acihâna yêne erhi rhwe rhurhuma mpu abe ntûlo na nterekêro y'okusimîsa Nyamuzinda. ³ Obugonyi bôhe na ngasi bindi by'enshonyi n'amagene g'eby'en'igulu, ciru amazîno gâbyo garhakag'iderhwa ekarhî kinyu: ntyo kwo kushingânîne abatagatifu. ⁴ Nta kuganîra eby'enshonyi, nisi erhi okuderha ebirhagwêrhi nda na mugongo, erhi okushesa abandî n'ebinwa bibî: ebyôla byoshi birhakwânîni; mukaz'ivuga Nnâmabanga omunkwa erhikwo. ⁵ Mumanye kwinja oku nta mugonyi, nta mûmaguza, na ntâye ohubira eby'en'igulu, -kwo kulikufukamîra ebiremwa-, ntâye muli abo boshi wanalabarhe omu Bwâmi bwa Kristu na Nnâmahanga. ⁶ Harhajiraga owammurheba n'ebinwa by'obunywesi: ebyo byo bihamagala obukunizi bwa Nyamuzinda oku bamugomera. ⁷ Mumanyage mwankashangira obubî bwâbo.

⁸ Mîra mwâli omu mwizimya, buna !ero mukola muli bulangashane muli Nyakasane; muyôrhe nka bâna ba bumoleke. ⁹ Na ngasi hiri hinja, ngasi hîshingânîne, na ngasi hiri hy'okuli, yo mburho y'obulangashane. ¹⁰ Mulongereze ebisimîsize Nyakasane; ¹¹ munamanye mwankasha-ngîra emikolo y'omwizimya erhajira kamalo, ci muyêrekane obubî bwâyo erhikwo. ¹² Bulya ebi abo bantu bajira bufundafunda, ziri nshonyi okubiderha. ¹³ Ci ebiyêrekanwa byoshi kubonekana bibonekana n'obwâlagale; na ngasi co-shi cibonekana n'obwâlagale buba bumoleke. ¹⁴ Co cirhuma baderha, mpu: «Tulûka, weri îro, zûka omu bafû, Kristu âkumolekera». ¹⁵ Ntyo mumanye bwinja olugendo lwinyu; murhahimbaga nka bingolongolo, ci mube barhimanya; ¹⁶ Mukolêse bwinja amango muhîrwe, bulya zino nsiku ziri mbî. ¹⁷ Kuziga murhabaga bahalanjisi, ci mucîsêze okumanya cici Nyakasane alonza. ¹⁸ Murhahîra mukalaluka amamvu, bulya ly'iriba ly'eby'enshonyi; ci muyunjule Mûka Mutagatifu. ¹⁹ Mukazibwîrana ennanga, ebi-takîro n'enyimbo z'obunya-Mûka; mukayimba n'okukuza Nyakasane n'omurhima gwinyu gwoshi. ²⁰ Ngasi mango n'oku ngasi kantu mukaz'ivuga Nyamuzind'Ishe omunkwa, oku izîno lya Nnawirhu Yezu Kristu.

Oku abakristu bakwânîne okuyôrha omu mwa bâbwè

²¹ Mukaz'ikengana mwêne na nnene erhi kurhinya Kristu kurhuma. ²² Ku-kwânîne abakazi bayumve bîba nk'oku bankayumva Nyakasane; ²³ bulya omulume ye nnawâbo omukazi, nka kula Kristu ye nnawâbo Ekleziya, ye Muciza w'omubiri. ²⁴ Kulya Ekleziya eyumva Kristu, kwo n'abakazi bakwânîne okuyumva bîba muli byoshi. ²⁵ Mwe balume, muzigire bakinywi nka kula Kristu azigira Ekleziya; acihânyire yo erhumire, ²⁶ mpu ayijire ntagatifu anayicêse omu kuyishuka n'amishi haguma n'oluderho^t. ²⁷ Bulya alonzagya Ekleziya yage ebe cirangashana, erhagwêrhi izâbyo, erhi migunye-migunye, nisi erhi bindi bya bene ebyo, ci ntagatifu na nyêru-kwêru.

²⁸ Abalume nabo bakwânîne bazigire bakâbo nka mibiri yâbo bône. Ozigira mukâge crhi yêne ocizigire. ²⁹ Ntaye osag'ishomba omubiri gwâge; ci kugulîsa omuntu agulîsa n'okugugenderera kwinja, nka kula Kristu ajirira Ekleziya; ³⁰ Bulya rhuli birumbu by'o-mubiri gwâge. ³¹ *Co cirhuma omuntu aleka ishe na nnina, acîshwêkerekwo mukâge, banabe oku balî babiri mubiri muguma^u.* ³² Liri ihwe likulu elyo: nalonza okuderha oku luli lwiganyo lwa Kristu n'Ekleziya. ³³ Ntyo ngasi muguma muli mwe azigire mukâge nk'oku acîzigira yêne, n'omukazi akenge îba.

^t5.26 Amîshi n'enderho z'obubatizo, ebyo badesire.

^u5.31 : Murh 2, 24; Mt 19, 5.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ 5

¹ Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητὰ ² καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. ³ Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις, ⁴ καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπεία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. ⁵ τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. ⁶ Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. ⁷ μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν· ὅτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε ⁹ — ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ— ¹⁰ δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, ¹¹ καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. ¹² τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπὲρ αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ λέγειν, ¹³ τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται, ¹⁴ πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶν. διὸ λέγει· ἔγειρε, ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός. ¹⁵ Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, ¹⁶ ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. ¹⁷ διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. ¹⁸ καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, ¹⁹ λαλοῦντες ἑαυτοῖς [ἐν] ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, ²⁰ εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί. ²¹ Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ ²² αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, ²³ ὅτι ἀνὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. ²⁴ ἀλλ' ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. ²⁵ Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ²⁶ ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ²⁷ ἵνα παραστήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἑνδοξὸν τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾦ ἁγία καὶ ἄμωμος. ²⁸ οὕτως ὀφείλουσιν [καὶ] οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. ²⁹ Οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, ³⁰ ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. ³¹ ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος [τὸν] πατέρα καὶ [τὴν] μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ³² τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ³³ πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῇται τὸν ἄνδρα.

6

¹ Bana, mukaz'iyumva ababusi binyu muli Nyakasane: okwo kushingânîne. ² *Okaz'ikenga sho na nyoko, -ly'irhegeko lirhanzi lirimwo eciragâne-*, ³ *ly'obona iragi onalame myâka minji en'igulu*^v. ⁴ Ninyu, mwe babusi, murhakag'isholoshonza abâna binyu, ci omu kubalera, mubayigîrize munabahanûle muli Nyakasane.

⁵ Bashizi, mukaz'iyumva ba nnahamwinyu b'en'igulu, mubarhinye munabakenge n'omurhima gurhalimwo bulyâlya, nka kulya mwankajirira Kristu. ⁶ Murhakag'ikakolera isù nk'abalonz'isimîsa abantu, ci nka barhumisi ba Kristu bajira obulonza bwa Nnâmahanga n'omurhima gwoshi. ⁷ N'omurhima gwinyu gwoshi murhumikire Nyakasane, ci arhali abantu. ⁸ Murhahabiri oku ngasi muntu, akaba mushizi, akaba ntagengwa, ayishihâbwa na Nyakasane oluhembo lw'aminja ajizire.

⁹ Ninyu, mwe bashigwa, mukabajirira nk'okwo. Muleke okukabayôbohya, murhanayibagiraga oku Nnawâbo na Nnawinyu omu mpingu aba, n'oku arhajira kanâna.

Emîrasano y'omukristu

¹⁰ Cabuzinda-zinda, musimike muli Nyakasane n'omu buhashe bw'emisi yâge. ¹¹ Muyambale emîrasano ya Nyamuzinda, lyo muhash'ihima obwengehusi bwa shetani. ¹² Bulya ababisha rhulwîsa gurhali mubiri na muko, ci Mâmi, n'Amahashe, n'Amarhegesi g'eri igulu ly'omwizimya; rhulwîsa abazimu babî babêra omu cirêre^w. ¹³ Kuziga muyambale emîrasano ya Nyamuzinda, ly'omu mango mabî muhashihagalika omushombanyi, muhimane, munayôrhe muzibuhire. ¹⁴ Muyimangire kuli gombi! Okuli bube gwo mukaba gwinyu, obu-shinganyanya ebe yo mpenzi yinyu, ¹⁵ n'obushibirizi bw'okulumiza Emyanzi y'Akalembe zibe zo nkwêrho zinyu. ¹⁶ Muyôrhe mufumbasire empenzi y'o-buyernêre, yo mwakahazamwo emyampi-kamole y'omubî^x yoshi. ¹⁷ Muyambale n'ensirha y'obucire n'engorho ya Mûka Mutagatifu, lwo Luderho lwa Nnâmahanga. ¹⁸ Muyôrhe muharâmya n'okushenga ngasi mango muli Mûka Mutagatifu; mukayîza burharhama, munasengerere abatagatifu boshi. ¹⁹ Munsengere nani, lyo mbona oku nabumbûla akanwa, nderhe nampanûle n'oburhwâli ihwe ly'Emyanzi y'Akalembe; ²⁰ yo ndi muja-bugo wayo muno nkoba. Mâshi mbone oburhwâli bw'okuyiderha nk'oku ekwânîne!

Emyanzi ya Paolo n'omusingo

²¹ Nnonzize nti ninyu mumanye emyanzi yâni n'oku nyôsire; mwene wirhu muzigirwa Tikiko, muganda okwânîne okucîkubagirwa muli Nyakasane, âmmubwîra byoshi. ²² Mmurhumireye nti ammuhe emyanzi yirhu anammurhûlirize emirhima. ²³ Nyamuzind'Ishe na Nyakasane Yezu Kristu bashobôze bene wirhu omurhûla, obuzigire n'obuyemêre. ²⁴ Enshôkano ya Nnâmahanga ebe haguma na balya boshi bazigira Nnawirhu Yezu Kristu omu kalamo karhaheka!

^v6.3 : Lub 20, 12.

^w6.12 : Ababisha birhu barhali b'en'igulu, ci Shetani yênênê.

^x6.16 : Omubî kwo kuderha shetani.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ 6

¹ Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν [ἐν κυρίῳ]· τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. ² τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, ³ ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. ⁴ Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ κυρίου. ⁵ Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, ⁶ μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, ⁷ μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, ⁸ εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι ποιῇ ἀγαθόν, τοῦτο κομίζεται παρὰ κυρίου εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. ⁹ Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωπολημψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. ¹⁰ Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ¹¹ ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου. ¹² ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλῃ πρὸς αἷμα καὶ σάρκα ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. ¹³ διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῇτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. ¹⁴ στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης ¹⁵ καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ¹⁶ ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ [τὰ] πεπυρωμένα σβέσαι. ¹⁷ καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὃ ἐστὶν ῥῆμα θεοῦ. ¹⁸ διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκατερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων ¹⁹ καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, ²⁰ ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ²¹ Ἰνα δὲ εἰδῇτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τύχικος ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, ²² ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. ²³ Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ²⁴ ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπῶντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.